

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПРАВА, ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра державно-правових дисциплін
ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

магістра

на тему:

**«ГАРАНТІЯ ЯК СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ
ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ»**

Виконав студент
II курсу магістратури
спеціальності 081 «Право»
Гочіашвілі Зураб Романович
Керівник: доцент, к.ю.н. Згама А.О.
Рецензент: доцент, к.ю.н. Сєрих О.В.

Одеса – 2021 року

АНОТАЦІЯ

Гочіашвілі З.Р. Гарантія як спосіб забезпечення виконання зобов'язань у публічно-приватних правовідносинах. – На правах рукопису.

Кваліфікаційна робота магістра, спеціальність 081 «Право», Міжнародний гуманітарний університет, Одеса, 2021 рік.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є визначення правової природи гарантії як способу забезпечення виконання зобов'язань у публічно-приватних правовідносинах, здійснення розробки пропозицій щодо удосконалення правового регулювання окреслених правовідносин.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, основної частини, яка включає три підрозділи, висновків і списку використаних джерел.

Автором здійснено характеристику гарантії як способу забезпечення виконання зобов'язань у публічно-приватних правовідносинах. У кваліфікаційній роботі досліджено історико-правові аспекти становлення гарантії в цивільному та господарському законодавстві. Проаналізовано поняття, ознаки та функції гарантії. Наведені класифікації гарантії на окремі види за різними підставами.

Досліджено правову природу договору про видачу гарантії, а також особливості правового статусу суб'єктів гарантійного правовідношення. Розглядаються особливості виконання гарантійного зобов'язання, право гаранта на пред'явлення регресних вимог до боржника, а також підстави припинення гарантії.

Окрема увага приділена питанням правового регулювання державних гарантій як способу забезпечення виконання зобов'язань у публічно-приватних правовідносинах. Аргументовано, що державна гарантія не є формою державно-приватного партнерства у контексті чинного законодавства. Зроблено висновок, що державну гарантію доречно використовувати як засіб підтримки суб'єктів господарювання з боку держави, в тому числі підтримки приватних партнерів – резидентів України, що здійснюють реалізацію проєкту державно-приватного партнерства.

Сформульовано висновки, обґрунтовано пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення правового регулювання гарантії у вітчизняному законодавстві.

Ключові слова: гарантія, гарант, бенефіціар, принципал, договір про видачу гарантії, публічно-приватні зобов'язання, господарська діяльність.

ANNOTATION

Hochiashvili Z.R. The guarantee as a way of the maintenance obligations in public- private legal relations. – Manuscript.

Master's thesis, 081 "Law", International humanitarian university, Odesa, 2021.

The purpose of the master's thesis is to determine the legal nature of the guarantee as of the way of ensuring fulfilment of obligations in public-private legal relations, development of the proposals for improving the legal regulation of the outlined legal relations.

The thesis consists of an introduction, the main part, which includes three sections, conclusions and a list of sources used.

The author shows the comprehensive description of the characteristic of as kind of maintenance of execution civil obligations. It is investigated aspects of the becoming of a guarantee in the civil and economic legislation. The notion, features and functions a guarantee are analyzed. Classifications of a guarantee are induced at separate kinds behind different criteria.

It is investigated the legal nature of the contract about delivery of a guarantee, and also feature of a legal status of subjects of guarantee relations. The features of the execution of the guarantee obligation, a stop of a guarantee, and also the right of the guarantor to presentation regress claims to the debtor are considered.

Particular attention is paid to the legal regulation of state guarantees as a way to ensure the fulfilment of obligations in public-private legal relations. It is argued that the state guarantee is not a form of public-private partnership in the context of current legislation. It is concluded that the state guarantee should be used as a means

of support for business entities by the state, including the support of private partners
- residents of Ukraine, implementing a public-private partnership project

The conclusion, the offers and the recommendations on the improvement of the legal regulation of a guarantee in the domestic legislation is formulated.

Key words: guarantee, guarantor, beneficiary, principal, the contract about delivery of a guarantee, public and private obligations, economic activity.

З М І С Т

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГАРАНТІЇ ЯК СПОСОБУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	
1.1. Виникнення, історичний розвиток та становлення гарантії як самостійного виду забезпечення виконання зобов'язань.....	7
1.2. Поняття та ознаки гарантії.....	24
1.3. Класифікація гарантії.....	33
РОЗДІЛ 2. ПРАВОВІДНОСИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З НАДАННЯМ ТА РЕАЛІЗАЦІЄЮ ГАРАНТІЙ	
2.1. Суб'єкти гарантійних правовідносин.....	44
2.2 Договір про надання гарантії.....	48
2.3. Виконання обов'язків за гарантією.....	57
2.4. Підстави та наслідки припинення гарантії.....	63
РОЗДІЛ 3. ДЕРЖАВНА ГАРАНТІЯ ЯК СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ.....	71
ВИСНОВКИ.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	85

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аванесова Г. Банковские гарантии в международной торговле // Хозяйство и право. 1998. № 9. С. 46-52.
2. Аванесова Г. Ответственность принципала и гаранта // Хозяйство и право. 1999. № 9. С. 44-50.
3. Аванесова Г. Применение банковской гарантии в товарном обороте: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. М., 1999. 28 с.
4. Аванесова Г. Соглашение о предоставлении банковской гарантии // Хозяйство и право. 1999. № 3. С. 63-71.
5. Аванесова Г.А. Применение банковской гарантии и договора поручительства в банковском праве // Хозяйство и право. 1996. № 7. С. 175-185.
6. Аккредитивы – Документарное инкассо – Банковские гарантии. – Швейцария: Швейцарские Кредитанштальт «Кредит Свисс», 1989. 148 с.
7. Андреева Е. Анализ норм бюджетного и гражданского законодательства о государственной гарантии как способе обеспечения обязательств // Хозяйство и право. 2004. № 6. С. 25-27 .
8. Андросов С.М. Обеспечение исполнения хозяйственных обязательств в сфере банковского кредитования : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04. - Луганск, 2007. 199 с.
9. Баскин Ю.А., Фельдман Д.И. История международного права. М.: Международные отношения, 1990. 206с.
10. Бирюкова Л.А. Гражданско-правовое регулирование отношений, связанных с использованием банковской гарантии : дисс... канд. юрид. наук. Екатеринбург, 2003. 190 с.

11. Боднар Т.В. Гарантія як вид забезпечення виконання зобов'язання за Цивільним кодексом України // Вісник господарського судочинства. 2003. № 2. С. 143-150.
12. Витрянский В.В. Банковская гарантия (Гражданский кодекс РФ с учетом изменений и новых законодательных актов) // Хозяйство и право. – 1998. - № 10. – С. 3-13.
13. Гавальда К., Стуфле Ж. Банковское право. М., 1996. 580 с.
14. Гонгало Б.М. Учение об обеспечении обязательств. Вопросы теории и практики. М., 2002. 222 с.
15. Господарське право : підручник / за заг. ред. В. С. Щербина. 3-тє вид., переробл. і допов. К. : Юрінком Інтер, 2007. 656 с.
16. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144.
17. Гофман О.Р. Державна гарантія як засіб забезпечення виконання господарських зобов'язань : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04. О., 2014. 20 с.
18. Гофман О.Р., Будурова Г.М. Сучасні перспективи використання інституту державної гарантії в механізмі державно-приватного партнерства// Право і суспільство. 2019. № 5. С. 107-111. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2019/5_2019/part_1/19.pdf
19. Гражданское право. Часть 1. Учебник./Под ред. Ю.К. Толстого, А.П.Сергеева. М.: ТЕИС, 1996. 552 с.
20. Грачева И.В. Государственная гарантия: Соотношение частноправовых и публично-правовых начал / И. В. Грачева, А. Е. Самсонова / / Финансовое право. 2006. № 9. С. 6-10 .
21. Грачева И.В. Государственные гарантии как способ обеспечения исполнения обязательств: финансово-правовой аспект // Юридический мир. 2007. № 1. С. 40-46.

- 22.Гриджук Д.М., Олійник В.О. Забезпечення кредитних зобов'язань у діяльності банків. К.: Істина, 2001. 256 с.
- 23.Ефимова Л.Г. Банковские сделки: право и практика : Монография. М.: НИМП, 2001. 654 с.
- 24.Єсіпова Л.О. Гарантія в цивільному праві : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 : цивільне право і цивільний процес, сімейне право; міжнародне приватне право. О., 2006. 206 с.
- 25.Єсіпова Л.О. Гарантія та її види за цивільним законодавством України // Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права. 2006. Вип. 1. С. 128-131.
- 26.Єсіпова Л.О. Гарантія у цивільному праві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2006. 20 с.
- 27.Ковалевская Н.С. Банковская гарантия как способ обеспечения исполнения обязательств // Кодекс-инфо. 1995. № 48. С. 67-69.
- 28.Колесник Г., Зубарева О. Существенные условия соглашения о предоставлении банковской гарантии // Хозяйство и право. 2001. № 9. С. 47-51.
- 29.Конвенція ООН про незалежні гарантії та резервні акредитиви, прийнята резолюцією 50/48 Генеральної Асамблеї від 11.12.1995 р. URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_517
- 30.Константинова В.С. Правовое обеспечение хозяйственных обязательств. Саратов: Изд-во Саратовского университета, 1987. 120 с.
- 31.Конституція України // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
- 32.Маленица А. Римское право. Нови Сад, 1999. 368 с.
- 33.Меламед А. Банковская гарантия – новый институт в российском законодательстве // Российская юстиция. 1995. № 7. С.12-14.
- 34.Михайлов Д.М. Международные расчеты и гарантии. М.: ФБК-ПРЕСС, 1998. 368 с.

35. Молодик К.Ю. Банківські гарантії у міжнародному та внутрішньому обігу : питання та практика застосування : монографія. К. : Підруч. і посіб.; Тернопіль : Підруч. і посіб., 2008. 176 с.
36. Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України: [В 4 т.] / А.Г. Ярема, В.Я. Карабань, В.В. Кривенко, В.Г. Ротань. Т.2. К.: А.С.К.; Севастополь: Ін-т юридичних досліджень, 2004. 864 с.
37. Нефьодов С. Категория «державні гарантії» в юридичній науці // Национальный юридический журнал. 2017. Апрель. С. 96-99. URL : <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2017/2/23.pdf>
38. Новоселова Л.А. Поручительство и банковская гарантия // Правовое регулирование банковской деятельности / Под ред. Е.А. Суханова. М.: Юринформ, 1997. 441 с.
39. О порядке кредитования производственных объединений, предприятий и хозяйственных организаций под товарно-материальные ценности, затраты производства и на другие цели : Инструкция государственного банка СССР от 29.05. 1975 г. № 1 // Сборник нормативных актов по гражданскому законодательству: В двух частях. Ч. 1. М.: Юрид. лит, 1984. 448 с.
40. Овсейко С.В. Банковская гарантия как способ обеспечения исполнения обязательств : автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Минск, 2003. С. 7. URL : <http://www.law.edu.ru/book/book.asp?bookID=125261>
41. Овсейко С.В. Банковская гарантия как способ обеспечения исполнения обязательств : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Минск, 2003. URL : <http://www.lawbelarus.com/repub2008/sub30/text30058/index.htm>
42. Отчет о результатах проверки механизма предоставления государственных гарантий, включенных в состав государственного внутреннего долга, в Министерстве финансов Российской Федерации и у получателей средств под гарантийные обязательства (по запросам) // Бюллетень счетной палаты. 2004. №8 . С. 161-162.

43. Паплинский В. В. Гарантии и поручительства как правовые способы активизации инвестиционной деятельности. М., 2005. 199 с.
44. Петровский Ю.В. Банковская гарантия в российском гражданском праве : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Екатеринбург, 2001. 24 с.
45. Підпригора О.А. Основи римського приватного права: Підручник. К.: Вища школа, 1995. 267 с.
46. Покровский И.П. Основные проблемы гражданского права. М.: Статут, 1998. 353 с.
47. Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземній валютах : Постанова Правління Національного банку України від 15 грудня 2004 р. № 639. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0041-05#Text>
48. Положення про порядок підготовки та проведення відкритих торгів, затв. Наказом Фонду державного майна України від 02.07.1998 р. № 1303 // Офіційний вісник України. 1998. № 27. Ст. 1020.
49. Постанова Вищого господарського суду України у справі № 10/450/06 URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/vc450600-07>
50. Про електронний цифровий підпис : Закон України від 22.05.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 36. Ст. 276.
51. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 36. Ст. 275.
52. Про деякі питання надання державних гарантій на портфельній основі у 2020 році : Постанова Кабінету міністрів України від 25 листопада 2020 р. № 1151. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1151-2020-%D0%BF#Text>
53. Про затвердження Порядку відображення операцій, пов'язаних з державним боргом, при плануванні та виконанні державного бюджету :

- наказ Міністерства фінансів України від 28 січ. 2004 р. № 42 // Офіційний вісник України. 2004. № 8. Ст. 241.
54. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 р. // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 47. Ст. 647.
55. Про кредитні спілки : Закон України від 20.12.2001 р. // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 15. Ст. 101.
56. Про міжнародні договори України : Закон України від 29. 06. 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. 2004. № 50. Ст. 540.
57. Про страхування : Закон України від 04.10.2001 р. // Урядовий кур'єр. 2001. № 205.
58. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>
59. Проценко І.О. Види забезпечення належного виконання зобов'язань у цивільному праві України : єдність та диференціація: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Х., 2007. 200 с.
60. Пучковська І. Щодо незалежного характеру гарантій як виду забезпечення виконання зобов'язань // Вісник Академії правових наук України. 2007. № 3. С. 117-124.
61. Ройтберг М. Обеспечительные функции договорных обязательств в условиях рынка // Предпринимательство, хозяйство и право. 2000. № 10. С. 20-21.
62. Российское гражданское право : учебник : в 2 т.- Т. 11. Обязательное право / отв. Ред. Е.А. Суханов. 2-е изд., стереотип. М. : Статут, 2011. 1208 с.
63. Святодух В. Аваль векселя // Баланс. 22.08.2000. № 34 (315). С. 33-34.
64. Слома В.М. Гарантія як вид забезпечення виконання цивільно-правових зобов'язань : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Л., 2007. 205 с.

65. Советское гражданское право / Под ред. В.П. Грибанова. М.: Юридическая литература, 1979. 550 с.
66. Советское гражданское право / Под ред. О.А. Красавчикова. М.: Высшая школа, 1985. 544 с.
67. Сойко Р.П. Особенности правового регулирования банковской гарантии // Банковское право. 2002. № 4. С. 25-29.
68. Сорокина С.Я. Способы обеспечения исполнения гражданско-правовых обязательств между социалистическими организациями: Учебное пособие. Красноярск, 1989. 98 с.
69. Топал А. До питання гарантій у разі здійснення інвестування у сфері державно-приватного партнерства // Юридичний вісник. 2020. № 6. С. 234-240. URL: <http://yuv.onua.edu.ua/index.php/yuv/article/view/2051/2231>
70. Трофимов К. Использование банковских гарантий в международных и отечественных контрактах // Хозяйство и право. 1999. № 11. С. 44-48.
71. Тынель А., Функ Я., Хвалец В. Курс международного торгового права. 2-е изд. Мн.: Амалфея, 2000. 703 с.
72. Уніфіковані правила для гарантій за першою вимогою, в редакції 1992 р. № 458. URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/988_001
73. Уніфіковані правила стосовно договірних гарантій, в редакції 1978 р. № 325 (нова редакція 1990 р.). URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/988_005
74. Харитонов О.І., Харитонов Є.О. Порівняльне право Європи: Основи порівняльного правознавства. Європейські традиції. Х.: Одиссей, 2002. 592 с.
75. Хейфец Л., Григорьев В. Банковская гарантия и ее юридическая природа // Бизнес адвокат. 1997. № 10. С. 14-16.
76. Цивільне право України / За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. К.: Юрінком Інтер, 2002. 720 с.

77. Цивільне право України: Академічний курс: Підручник: У двох томах / За заг. ред. Я.М. Шевченко. Т.1. Загальна частина. К.: Концерн „Видавничий Дім „Ін Юре”, 2003. 520 с.
78. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 40-44. Ст. 356.
79. Kleiner B. Bankgarantie. Die Garantie unter besonderer Beruecksichtigung des Bankgarantiegeschaeftes . Zuerich, 1990. S. 133-137.